

Streszczenie

Partnerstwo publiczno-prywatne (PPP) jako uznana w świecie forma współpracy sektora publicznego i prywatnego dla finansowania zadań inwestycyjnych, w tym przez jednostki samorządu terytorialnego (JST), pozostaje w Polsce mało wykorzystana. Dla rozwoju gospodarczego Polski istotny jest wpływ działalności inwestycyjnej JST, która wobec zmieniającej się struktury budżetów samorządów wskutek sukcesywnego wzrostu udziału wydatków bieżących i nieproporcjonalnego do niego wzrostu dochodów ulega zmniejszeniu. Istotnym rozwiązaniem może stać się, stosowane z sukcesem w wielu krajach, szersze wykorzystanie partnerstwa publiczno-prywatnego stanowiącego alternatywną formę finansowania zadań publicznych. Zidentyfikowanie przyczyn niewielkiego zainteresowania PPP w Polsce jest istotnym i aktualnym wyzwaniem. W wyniku zrealizowanego w pracy przeglądu literatury, a także dostępnych źródeł badań empirycznych, stwierdzono, że występują brak pogłębionej analizy zrealizowanych umów PPP, szczególnie w zakresie występujących rodzajów ryzyka, oraz niewystarczająca interpretacja umów rozpoczętych, a niezrealizowanych. Brak usystematyzowanej wiedzy w tym zakresie przesądził o podjęciu problemu badawczego, zdecydował o wyborze tematu pracy doktorskiej i realizacji celu głównego rozprawy, którym jest opracowanie zarysu koncepcji rozwoju partnerstwa publiczno-prywatnego w jednostkach samorządu terytorialnego w Polsce.

Realizacja celu głównego wymagała wyznaczenia sześciu celów szczegółowych, które zostały zrealizowane w czterech rozdziałach pracy. Osiągnięcie celu głównego zostało wsparte poprzez weryfikację dwóch hipotez badawczych związanych z oceną efektów funkcjonowania PPP w JST w latach 2005–2023.

Weryfikację pierwszej hipotezy badawczej zakładającej, że w zależności od typu JST można zaproponować różne zestawy cech inwestycji, które zwiększają szansę wykorzystania partnerstwa publiczno-prywatnego w realizacji inwestycji sektora samorządowego w Polsce, zrealizowano poprzez wykorzystanie narzędzi statystycznych (analiza korespondencji), za pomocą których potwierdzono występowanie różnych zestawów cech inwestycji zależnie od typu JST. Wykazanymi

charakterystykami inwestycji umów partnerstwa publiczno-prywatnego realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego są:

- dla **miast na prawach powiatu**: wartość inwestycji (bardzo duże i małe), horyzont inwestycji (długi okres) i województwo (kujawsko-pomorskie),
- dla **gmin miejskich**: podstawa prawna wyboru (partnerstwo publiczno-prywatne wg. prawa zamówień publicznych), model wynagrodzenia (płatność za dostępność), horyzont inwestycji (długi), województwo (mazowieckie, łódzkie i dolnośląskie)
- dla **gmin miejsko-wiejskich**: podstawa prawna wyboru (partnerstwo publiczno-prywatne wg. prawa zamówień publicznych), wartość inwestycji (małe), model wynagrodzenia (płatność za dostępność), horyzont inwestycji (średni), brak doradztwa i brak wsparcia UE, województwo (mazowieckie, dolnośląskie i łódzkie),
- dla **gmin wiejskich**: sektor (gospodarka wodno-kanalizacyjna, usługi transportowe, efektywność energetyczna i energetyka), podstawa prawna wyboru (partnerstwo publiczno-prywatne wg. prawa zamówień publicznych), wartość inwestycji (mikro), województwo (wielkopolskie),
- dla **powiatów ziemskich**: podstawa prawna wyboru (koncesja na roboty budowlane i usługi), model wynagrodzenia (inny),
- dla **urzędów marszałkowskich**: sektor (telekomunikacja), wartość inwestycji (bardzo duże i duże), model wynagrodzenia (mieszany), doradztwa i wsparcia UE (ważne), województwo (lubuskie, świętokrzyskie i podlaskie),
- dla **administracji rządowej**: sektor (inne), model wynagrodzenia (opłaty od użytkowników), horyzont inwestycji (krótki), brak doradztwa i wsparcia UE,
- dla **innych**: sektor (opłaty od użytkowników), podstawa prawna wyboru (partnerstwo publiczno-prywatne w trybie koncesji), wartość inwestycji (mikro), województwo (kujawsko-pomorskie).

Druga hipoteza badawcza zakładająca, że analogicznie jak w krajach o wysoko rozwiniętym poziomie PPP, także w Polsce możliwe jest zwiększenie udziału stosowania umów PPP w realizacji inwestycji JST, została zweryfikowana pozytywnie. Do jej weryfikacji wykorzystano analizę porównawczą dostępnej literatury, testy statystyczne porównujące w różnych okresach wskaźniki opisujące zakres działalności inwestycyjnej jednostek samorządu terytorialnego.

W efekcie przeprowadzonych analiz zrealizowano cel główny poprzez zaproponowanie zarysu koncepcji rozwoju partnerstwa publiczno-prywatnego w jednostkach samorządu terytorialnego w Polsce.

Słowa kluczowe: *samorząd terytorialny, partnerstwo publiczno-prywatne, formy finansowania inwestycji publicznych, ryzyko inwestycji PPP*